

Dobrodošli na

Trening Modul 7:
Prerano zaključivanje II

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja cijele istine.

➤ Razlozi/prednosti:

➤ Mane:

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja cijele istine.

- Razlozi/prednosti: čuvanje vremena, osjećaj sigurnosti, možemo izgledati upućeno i kompetentno drugima (“Loša odluka je bolja nego da ne odlučim ništa.”)
- Mane:

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja cijele istine.

- Razlozi/prednosti: čuvanje vremena, osjećaj sigurnosti, možemo izgledati upućeno i kompetentno drugima (“Loša odluka je bolja nego da ne odlučim ništa.”)
- Mane: rizik za donošenje pogrešne i opasne odluke...

Prerano zaključivanje

U kakvim situacijama donosimo zaključke bez znanja cjelokupne istine?

Kad?	Primjer
...kad je problem veoma složen	
... Kad iza sebe imamo neko iskustvo, iz kojeg generalizujemo	
...kad odluka zapravo nije bitna	

Prerano zaključivanje

U kakvim situacijama donosimo zaključke bez znanja cjelokupne istine?

Kad?	Primjer
...kad je problem veoma složen	Kupovina auta, nemoguće je uporediti sve modele i uzeti u obzir sve parametre (cijena, pređene milje itd.). Mora se uraditi selekcija.
... Kad iza sebe imamo neko iskustvo, iz kojeg generalizujemo	
...kad odluka zapravo nije bitna	

Prerano zaključivanje

U kakvim situacijama donosimo zaključke bez znanja cjelokupne istine?

Kad?	Primjer
...kad je problem veoma složen	Kupovina auta, nemoguće je uporediti sve modele i uzeti u obzir sve parametre (cijena, pređene milje itd.). Mora se uraditi selekcija.
... Kad iza sebe imamo neko iskustvo, iz kojeg generalizujemo	Prevelika generalizacija može voditi predrasudama (“vidio jednog, vidio ih sve”).
...kad odluka zapravo nije bitna	

Prerano zaključivanje

U kakvim situacijama donosimo zaključke bez znanja cjelokupne istine?

Kad?	Primjer
...kad je problem veoma složen	Kupovina auta, nemoguće je uporediti sve modele i uzeti u obzir sve parametre (cijena, pređene milje itd.). Mora se uraditi selekcija.
... Kad iza sebe imamo neko iskustvo, iz kojeg generalizujemo	Prevelika generalizacija može voditi predrasudama (“vidio jednog, vidio ih sve”).
...kad odluka zapravo nije bitna	Biranje vrste kolača, boje čarapa, vrste ručka itd. ...

Brzoplete odluke “u akciji”

- Urbane legende -

Domen	Primjer
Pretjerana briga oko zdravlja/panični poremećaj	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ljudi sa pretjeranom brigom oko sopstvenog zdravlja su često prerano ubijeđeni da neki minimalni i često nespecifični simptomi (npr. ben) upućuju na ozbiljne bolesti (npr. Karcinom kože). ➤ Ljudi sa paničnim poremećajem koji posmatraju skoro beznačajne tjelesne znake (npr. Ubrzan rad srca) mogu zaključiti da pate od ozbiljnog akutnog poremećaja (npr. šlog).

Brzoplete odluke “u akciji”

- Urbane legende -

Postoji li ikakva povezanost između brenda cigareta “Lucky Strike” i bacanja atomske bombe na Japan?

Legenda	Za i protiv	“Dokaz”
<p>Dizajn na pakovanju cigareta je doveo do glasina da brend “Lucky Strike” ima nešto sa bacanjem atomske bombe na Japan.</p>	<p>Za:</p> <p>Protiv:</p>	 <p>Japanska zastava?</p>

Brzoplete odluke “u akciji”

- Urbane legende -

Postoji li ikakva povezanost između brenda cigareta “Lucky Strike” i bacanja atomske bombe na Japan?

Legenda	Za i protiv	“Dokaz”
<p>Dizajn na pakovanju cigareta je doveo do glasina da brend “Lucky Strike” ima nešto sa bacanjem atomske bombe na Japan.</p>	<p>Za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Japanska zastava sadrži – slično pakovanju- crveni krug na bijeloj poledini. • Zlatni obruč bi mogao ilustrovati radioaktivno zagađenje. • “Lucky Strike” bi se mogao shvatiti kao “uspješan napad”. • Lucky Strike je promijenio dizajn pakovanja tokom Drugog svjetskog rata. Prije toga, bijela poledina je bila siva. <p>Protiv:</p>	 <p>Japanska zastava?</p>

Brzoplete odluke “u akciji”

- Urbane legende -

Postoji li ikakva povezanost između brenda cigareta “Lucky Strike” i bacanja atomske bombe na Japan?

Legenda	Za i protiv	“Dokaz”
<p>Dizajn na pakovanju cigareta je doveo do glasina da brend “Lucky Strike” ima nešto sa bacanjem atomske bombe na Japan.</p>	<p>Za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Japanska zastava sadrži – slično pakovanju- crveni krug na bijeloj poledini. • Zlatni obruč bi mogao ilustrovati radioaktivno zagađenje. • “Lucky Strike” bi se mogao shvatiti kao “uspješan napad”. • Lucky Strike je promijenio dizajn pakovanja tokom Drugog svjetskog rata. Prije toga, bijela poledina je bila siva. <p>Protiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zlatni obruč je već postojao na starom pakovanju. • I dizajn pakovanja je već bio promjenjen 1940/1941 zbog markentiških razloga – dok se bacanje atomske bombe desilo 1945. • Brend je osnovan u vrijeme zlatnih kopača. Ime “Lucky Strike“ je registrovano još od 1871. Rani pakovanje cigareta je imalo čekić koji je bio okrenut nebu – simbol za “lucky strike” zlatnih kopača.	 <p>Japanska zastava?</p>

Brzoplete odluke “u akciji” - Urbane legende -

Postoji li ikakva povezanost između brenda za cigarete “Lucky Strike” i atomskog bombardovanja Japana?

Ne!

Kako nastaju ove teorije zavjere?

???

Kako nastaju ove teorije zavjere?

- Često su privlačnije nego realnost!
- Bazirane su izjavama koje je teško provjeriti ili dokazati (npr. Pakovanje se odnosi na Japan i zlatni prsten predstavlja radioaktivnu kontaminaciju), i neki ljudi im naivno vjeruju.
- Oni odbijaju dodatna objašnjenja (npr. da se “lucky strike” takođe odnosi na otkriće)
- Nekad su legende bazirane samo na činjenicama izvučenim iz konteksta. Značaj ovih detalja je takođe jako preuveličan (pakovanje se zaista promjenilo tokom Drugog svjetskog rata, ipak, ovo samo za sebe ne priča u prilog legendi).

Kako nastaju ove teorije zavjere?

- Brojni su primjeri u historiji gdje su manjine i raseljeni bili lažno optuženi za katastrofalne događaje na koje se ne može uticati. Na primjer, u srednjovjekovno doba za slabu žetvu su često okrivljavali vještice ili religijske manjine.
- Ova prosta objašnjenja smanjuju tenziju i strah i dovode do iluzije kontrole.

Zašto mi ovo radimo?

1. Studije pokazuju da mnogi ljudi koji imaju psihozu [ali ne svi!] donose odluke na bazi malo informacija. Ovaj tip odlučivanja može lako voditi greškama, upoređujući sa tipom odlučivanja koje uključuje pažljivo uzimanje u obzir svih dostupnih informacija.

Zašto mi ovo radimo?

1. Studije pokazuju da mnogi ljudi koji imaju psihozu [ali ne svi!] donose odluke na bazi malo informacija. Ovaj tip odlučivanja može lako voditi greškama, upoređujući sa tipom odlučivanja koje uključuje pažljivo uzimanje u obzir svih dostupnih informacija.
2. Percepcija realnosti za mnoge [ali ne za sve!] ljude koji imaju psihozu je oštećena. Uzimaju se u obzir nemoguće interpretacije koje bi većina ljudi ignorisala.

Kako prerano zaključivanje favorizuje nastanak pogrešnih interpretacija tokom psihoze-primjeri

Događaj	Objašnjenje tokom psihoze	Druga objašnjenja
Ukus hrane je čudan.	Trovanje	Loše skuvano, nema dodataka.
Djevojka ti drugačije miriše kad se vrati uveče kući.	Ubijeđen si da te vara.	Ima novi parfem i očekuje komplimente prije nego optužbe!
Na radiju je pjesma "Heroj" od Mariah Carey nekoliko puta.	Ovo je tajni znak da si izabrani da spasite Svijet.	Na radiju je pop muzika.

Vježba

- U sledećim vježbama će vam se pokazati različite slike. Molimo Vas pokušajte da pronađete korektan naziv za svaku sliku i isključite “neprikladni”.

Vježba

- U sledećim vježbama će vam se pokazati različite slike. Molimo Vas pokušajte da pronađete korektan naziv za svaku sliku i isključite “neprikladni”.
- Prodiskutijte *za i protiv* za svaku od interpretacija.

Vježba

- U sledećim vježbama će vam se pokazati različite slike. Molimo Vas pokušajte da pronađete korektan naziv za svaku sliku i isključite “neprikladni”.
- Prodiskutujte *za i protiv* za svaku od interpretacija.
- Molimo Vas takođe navedite nivo povjerenja u Vašu procjenu

Vježba

- U sledećim vježbama će vam se pokazati različite slike. Molimo Vas pokušajte da pronađete korektan naziv za svaku sliku i isključite “neprikladni”.
- Prodiskutijte *za i protiv* za svaku od interpretacija.
- Molimo Vas takođe navedite nivo povjerenja u Vašu procjenu
- Obratite posebnu pažnju na dijelove slike koji jasno isključuju određene interpretacije.

- a. Dobre vijesti
- b. Mrtvo dijete
- c. Vojna obaveza
- d. Tužna poruka

- a. Dobre vijesti
- b. Mrtvo dijete
- c. Vojna obaveza
- d. Tužna poruka (Peter Fendi, 1838)

a. Edukacija

b. Supa u manastiru

c. Prije služenja u crkvi

d. Konverzija

With friendly permission of the museum of bread culture (Ulm, Germany)

a. Edukacija

b. Supa u manastiru

(Anton Mangold, 1888)

c. Prije služenja u crkvi

d. Konverzija

- a. Rat
- b. Objava dolaska Hrista
- c. Crni konj
- d. The rocking horse

- a. Rat (Henri Julien F. Rousseau, 1894)
- b. Objava dolaska Hrista
- c. Crni konj
- d. The rocking horse

- a. Trovanje
- b. Zašto sam se vjenčala sa njim?
- c. Suicid
- d. Očajna majka

- a. Trovanje
- b. Zašto sam se vjenčala sa njim? (Murray)
- c. Suicid
- d. Očajna majka

- a. Buna
- b. Pazarni dan
- c. Zemlja meda i mlijeka
- d. Dječja igra

- a. Buna
- b. Pazarni dan
- c. Zemlja meda i mlijeka
- d. Dječja igra (Pieter d. Ä. Bruegel, 1560)

- a. Zabranjeno kockanje
- b. Varalica sa dijamantskim kecom
- c. Otrov
- d. Grofica kocka daleko od kuće i dvorišta

- a. Zabranjeno kockanje
- b. Varalica sa dijamantskim kecom (Georges de la Tour, 1630)
- c. Otrov
- d. Grofica kocka daleko od kuće i dvorišta

- a. Opustošeno groblje
- b. Dva čovjeka koji posmatraju mjesec
- c. Vampirov sluga
- d. Eklipsa sunca

- a. Opustošeno groblje
- b. Dva čovjeka koji posmatraju mjesec (Caspar David Friedrich, 1819)
- c. Vampirov sluga
- d. Eklipsa sunca

- a. Odmor na kraju šume
- b. Spašavanje
- c. Iscrpljenost
- d. Povreda

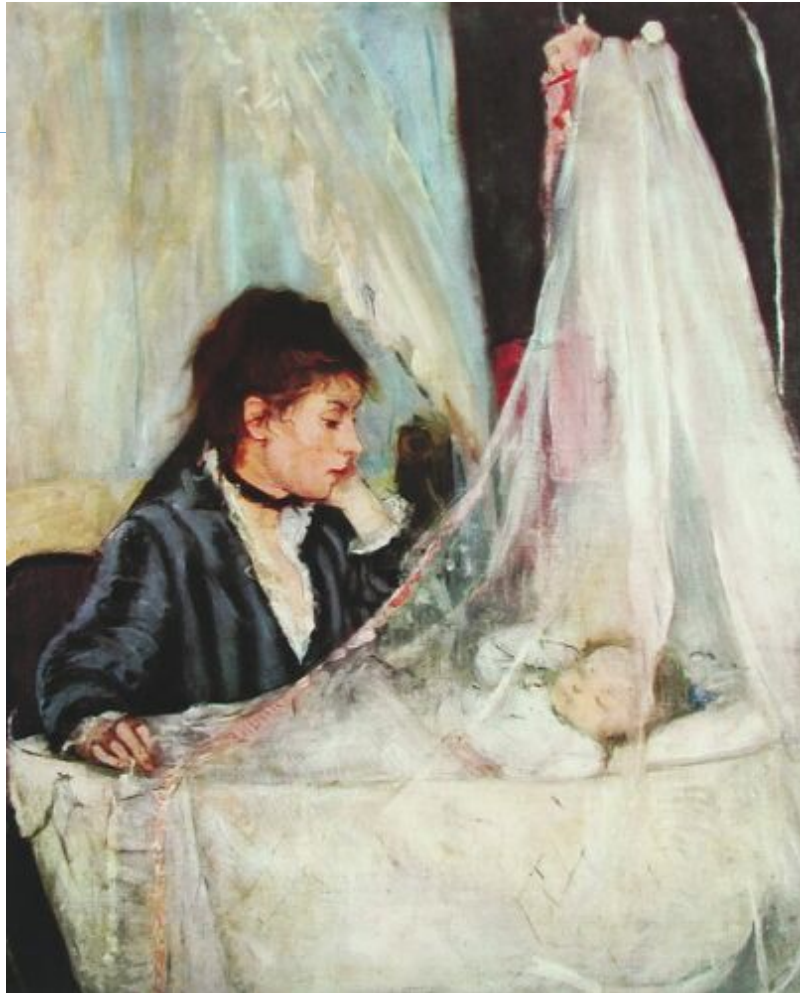
- a. Odmor na kraju šume (F.G. Waldmüller, 1793-1865)
- b. Spašavanje
- c. Iscrpljenost
- d. Povreda

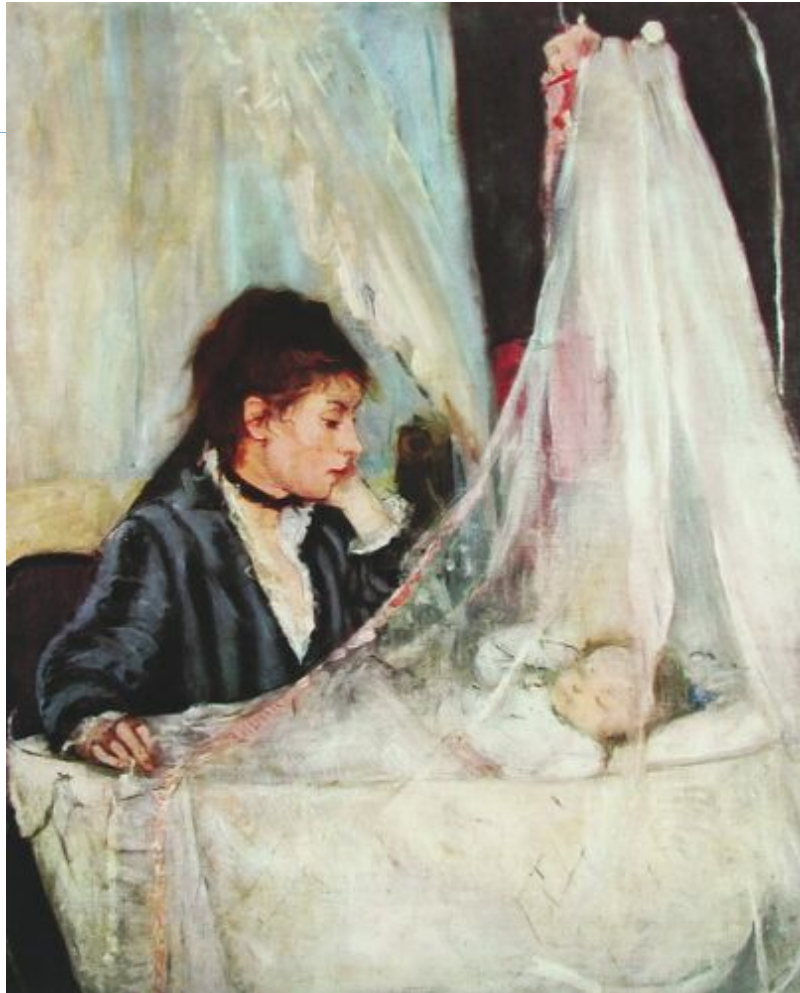
- a. Zadnji obrok
- b. Hranjenje zečeva
- c. Drugari iz djetinjstva
- d. Uskršnja nedjelja

- a. Zadnji obrok
- b. Hranjenje zečeva (Felix Schlesinger, 1833-1910)
- c. Drugari iz djetinjstva
- d. Uskršnja nedjelja

- a. Dah smrti
- b. Dijete koje umire
- c. Uspavanka
- d. Majka nad kolijevkom

- a. Dah smrti
- b. Dijete koje umire
- c. Uspavanka
- d. **Majka nad kolijevkom**
(Morisot Berthe, 1872)

a. Pitanje za ples

b. Masaža vrata

c. Oblačenje

d. Uhvaćen na djelu

a. Pitanje za ples

b. Masaža vrata

c. **Oblačenje** (Joseph Caraud, 1868)

d. Uhvaćen na djelu

- a. Alkoholičari
- b. Reanimacija
- c. Žena koja čisti
- d. Žena koja pegla

- a. Alkoholičari
- b. Reanimacija
- c. Žena koja čisti
- d. Žena koja pegla (Edgar Degas, 1884)

- a. Poslije žetve
- b. Zemlja meda i mlijeka
- c. Obezglavljene kokoške
- d. Trovanje hranom

- a. Poslije žetve
- b. Zemlja meda i mlijeka (Pieter d. Ä. Bruegel, 1567)
- c. Obezglavljene kokoške
- d. Trovanje hranom

- a. Magija
- b. Zapanjenost
- c. Putujući sveštenik
- d. Žongler

- a. Magija
- b. Zapanjenost
- c. Putujući sveštenik
- d. Žongler (Hieronymus Bosch, 1480)

- a. Pogrebna svetkovina
- b. Molitvenik
- c. Ručak
- d. Bučni govor

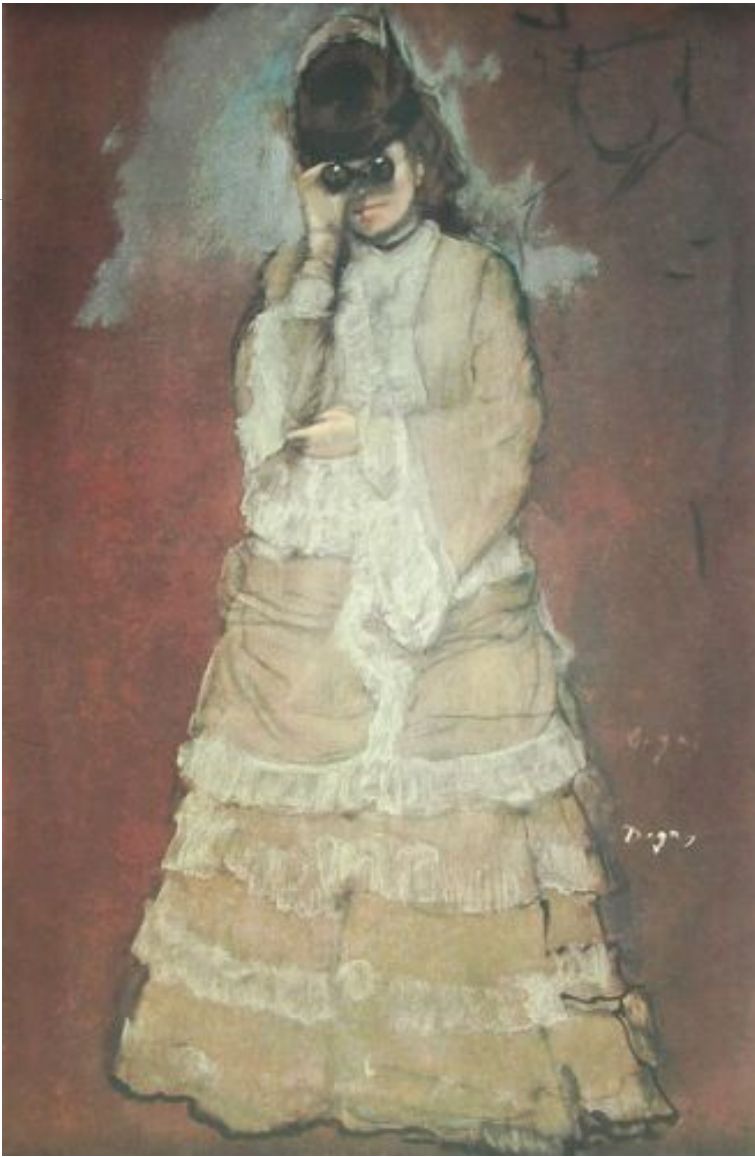
- a. Pogrebna svetkovina
- b. Molitvenik
- c. Ručak (Albin Egger-Lienz, 1910)
- d. Bučni govor

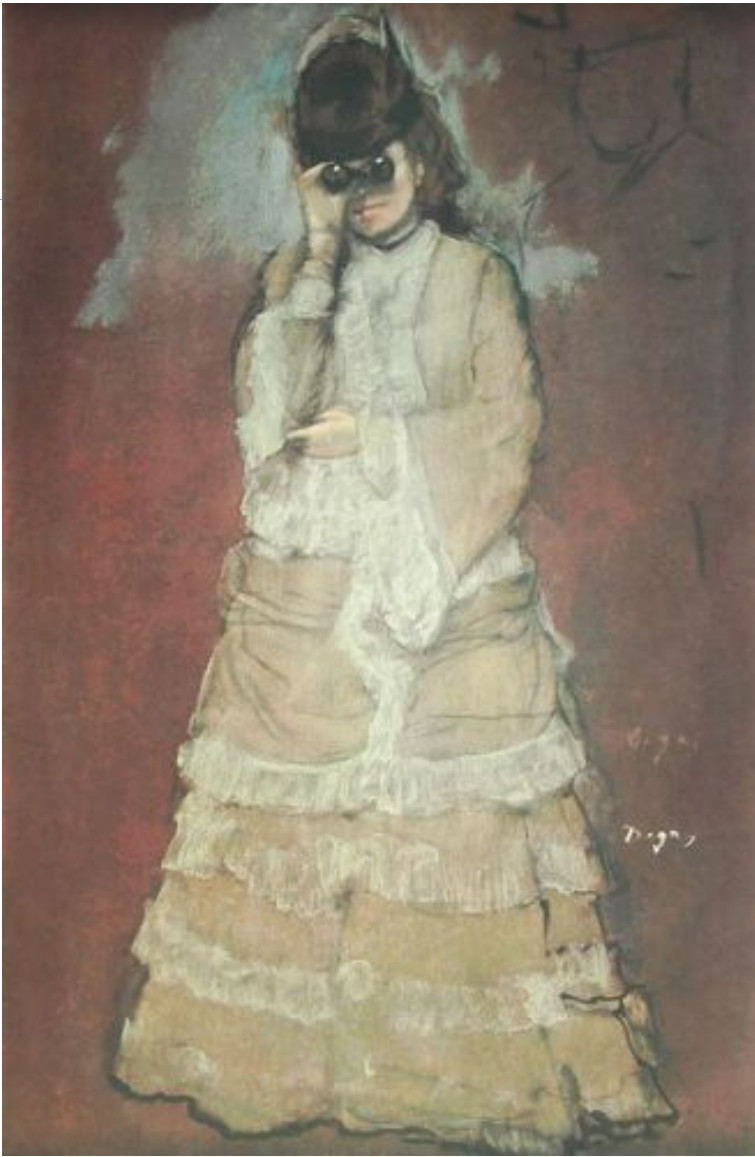
- a. Cura koja pije vino sa dva udvarača
- b. Predlog
- c. Blizanci
- d. Svečana večera

- a. Cura koja pije vino sa dva udvarača (Jan Vermeer van Delft, 1660)
- b. Predlog
- c. Blizanci
- d. Svečana večera

- a. Karneval u Veneciji
- b. Dama sa dvogledom za operu
- c. Tajni agent
- d. Demon

- a. Karneval u Veneciji
- b. Dama sa dvogledom za operu
(Edgar Degas, 1834-1917)
- c. Tajni agent
- d. Demon

Prenos u svakodnevni život

Ciljevi učenja:

- Kad su odluke bitne i ozbiljne, bolje je izbjegavati brzoplete odluke i uzeti u obzir sve relevantne informacije (“bolje sigurno nego žaliti”).

Prenos u svakodnevni život

Ciljevi učenja:

- Kad su odluke bitne i ozbiljne, bolje je izbjegavati brzoplete odluke i uzeti u obzir sve relevantne informacije (“bolje sigurno nego žaliti”).
- **Primjer:** Neko priča veoma sporo i ima nepokretan izraz lica. *Mentalna retardacija? Neurološko oboljenje?*
- Budite oprezni sa brzopletim odlukama:
Takođe može biti da su simptomi uzrokovani neželjenim dejstvom lijekova.

Prenos u svakodnevni život

Ciljevi učenja:

- Kad su odluke bitne i ozbiljne, bolje je izbjegavati brzoplete odluke i uzeti u obzir sve relevantne informacije (“bolje sigurno nego žaliti”).
- **Primjer:** Neko priča veoma sporo i ima nepokretan izraz lica. *Mentalna retardacija? Neurološko oboljenje?*
- Budite oprezni sa brzopletim odlukama:
Takođe može biti da su simptomi uzrokovani neželjenim dejstvom lijekova.
- Za događaje od minimalnog značaja, takođe možemo djelovati brzo (npr. Biranje vrste jogurta, vrste kolača).

Prenos u svakodnevni život

Ciljevi učenja:

- Kad su odluke bitne i ozbiljne, bolje je izbjegavati brzoplete odluke i uzeti u obzir sve relevantne informacije (“bolje sigurno nego žaliti”).
- **Primjer:** Neko priča veoma sporo i ima nepokretan izraz lica. *Mentalna retardacija? Neurološko oboljenje?*
- Budite oprezni sa brzopletim odlukama:
Takođe može biti da su simptomi uzrokovani neželjenim dejstvom lijekova.
- Za događaje od minimalnog značaja, takođe možemo djelovati brzo (npr. Biranje vrste jogurta, vrste kolača).
- Ljudski je griješiti – budite spremni na mogućnost da niste u pravu.

Kako je ovo povezano sa psihozom?

Mnogi ljudi [ali ne svi!] sa psihozom imaju sklonost da prerano donose zaključke i da formiraju ekstremna mišljenja. Ovaj način razmišljanja se povećava kad je neko pod pritiskom i želi to izbaciti iz sebe.

Kako je ovo povezano sa psihozom?

Mnogi ljudi [ali ne svi!] sa psihozom imaju sklonost da prerano donose zaključke i da formiraju ekstremna mišljenja. Ovaj način razmišljanja se povećava kad je neko pod pritiskom i želi to izbaciti iz sebe.

Primjer: Sanja izjavljuje da je njen doktor u stvari njen bivši momak koji je prati godinama na psihijatriji pod lažnim identitetom.

Prošlost: Obojica potiču iz istog sela i dijele isto ime.

Ali!: Ovo je bila slučajnost.

Kako je ovo povezano sa psihozom?

Mnogi ljudi [ali ne svi!] sa psihozom imaju sklonost da prerano donose zaključke i da formiraju ekstremna mišljenja. Ovaj način razmišljanja se povećava kad je neko pod pritiskom i želi to izbaciti iz sebe.

Primjer: Sanja izjavljuje da je njen doktor u stvari njen bivši momak koji je prati godinama na psihijatriji pod lažnim identitetom.

Prošlost: Obojica potiču iz istog sela i dijele isto ime.

Ali!: Ovo je bila slučajnost.

Prije nego nekoga ozbiljno optužite, trebali biste skupiti informacije iz što je moguće više izvora i trebali biste razmotriti različita objašnjenja sa osobama u koje imate povjerenja.

Hvala Vam na pažnji!

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via www.uke.de/mkt. If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the "fair use" policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf www.uke.de/mkt. Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler/	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
Oiseau '3'	flickr	LUCKY STRIKE	CC	Lucky Strike cigarette box/ Zigaretenschachtel
<p>All reproduced paintings are in the public domain because their copyright has expired (all artists died more than 70years ago).</p> <p>Alle abgebildeten Kunstwerke sind gemeinfrei („public domain“), da die Schutzfrist des Urheberrechts unseres Wissens abgelaufen ist („public domain“; alle Künstler verstarben vor mindestens 70 Jahren). Alle Reproduktionen gelten ebenfalls als gemeinfrei.</p>				

Mit freundlicher Unterstützung der Janssen-Cilag GmbH*
With kind support of Janssen-Cilag

* 4000 € für die Verbesserung und Verbreitung des Trainings
4000 € for the improvement and distribution of the training